

CZU: 061.1 EU:37.0(478)

DOI <https://doi.org/10.59295/eciee26.11>

NAȚIONALIZAREA OBIECTIVELOR SPAȚIULUI EUROPEAN AL EDUCAȚIEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Valeria GARBATOVSKI¹⁷

ORCID iD: 0009-0002-3998-3393

Recenzent: Ludmila ROȘCA, doctor habilitat în filosofie, conferențiar universitar, USM, ludmilarosca.com@gmail.com

Rezumat: *Procesul de naționalizare a obiectivelor Spațiului European al Educației (SEE) reprezintă un demers esențial pentru integrarea Republicii Moldova în arhitectura valorică, normativă și strategică a Uniunii Europene. În contextul transformărilor politice și sociale actuale, educația capătă un rol primordial în consolidarea identității europene și în promovarea unei culturi civice democratice. Studiul analizează, în primul rând, specificul valorilor sociale și politice existente în Republica Moldova, evidențiind compatibilitățile și disonanțele acestora în raport cu principiile SEE. În al doilea rând, cercetarea explorează strategiile prin care obiectivele europene pot fi adaptate, armonizate și implementate în sistemul educațional național, astfel încât acestea să devină funcționale și relevante pentru necesitățile societății moldovenești. Printr-un demers experimental desfășurat în cadrul tezei de doctorat, sunt evaluate modalități concrete de integrare a direcțiilor strategice ale SEE în programele de educație civică, cu accent pe dezvoltarea competențelor democratice, participative și interculturale. Rezultatele confirmă că alinirea la SEE poate contribui la modernizarea curriculumului, la consolidarea coeziunii identitare și la facilitarea procesului de europenizare, cu impact pe termen lung asupra calității educației și a dezvoltării sociale.*

Cuvinte-cheie: Spațiul European al Educației; educație civică; europenizare; identitate europeană; politici educaționale; naționalizare, valori sociale.

¹⁷ doctorandă, USM, vciobanu294@gmail.com

NATIONALIZATION OF THE OBJECTIVES OF THE EUROPEAN EDUCATION AREA IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Abstract: *The nationalization of the objectives of the European Education Area (EEA) represents a key process for the integration of the Republic of Moldova into the value-based, normative, and strategic framework of the European Union. In the context of current political and social transformations, education plays a crucial role in strengthening European identity and promoting a democratic civic culture. This study examines, first, the specific social and political values present in the Republic of Moldova, highlighting both their compatibilities and tensions in relation to the principles of the EEA. Second, it explores the strategies through which European objectives can be adapted, harmonized, and implemented within the national educational system so that they become effective and relevant for Moldovan society. Based on the experimental approach developed in the doctoral research, the study evaluates concrete ways of integrating EEA strategic directions into civic education programs, with an emphasis on developing democratic, participatory, and intercultural competencies. The findings demonstrate that alignment with the EEA contributes to curriculum modernization, strengthens identity cohesion, and supports the broader process of Europeanisation, generating long-term benefits for educational quality and social development.*

Keywords: European Education Area; civic education; Europeanisation; European identity; education policy; nationalization, social values.

Introducere

Transformările contemporane ale guvernărilor educaționale europene sunt marcate de emergența unui nou model de coordonare strategică în care educația este conceptualizată nu doar ca sector social distinct, ci și ca infrastructură strategică pentru competitivitate economică, coeziune socială, inovare și consolidare democratică. Spațiul European al Educației, configurat gradual prin inițiativele Uniunii Europene și consolidat prin obiective strategice asumate până în anul 2025 și extinse ulterior către orizontul 2030, reprezintă expresia instituțională a acestei paradigme [1, 7].

În arhitectura sa conceptuală, Spațiul European al Educației promovează cinci direcții majore de acțiune: calitate și incluziune educațională,

învățare pe tot parcursul vieții și mobilitate, consolidarea competențelor și atractivității profesiei didactice, întărirea învățământului superior european și susținerea tranziției verzi și digitale prin educație. Aceste obiective sunt promovate prin mecanisme de coordonare strategică, benchmarking, recomandări și convergență voluntară, fără a presupune uniformizare rigidă, ceea ce conferă statelor participante spațiu de adaptare contextuală [1].

Pentru Republica Moldova, raportarea la obiectivele Spațiului European al Educației are o semnificație care depășește sfera strict sectorială. Educația devine simultan instrument de convergență europeană, mecanism de legitimare a proiectului de integrare și platformă de modernizare a capacității statale. În acest context, reformele educaționale sunt plasate la intersecția dintre imperativele externe ale alinierii europene și constrângerile interne generate de resurse administrative limitate, fragmentare instituțională și inerții sistemice [2, 8].

În plan istoric, ancora europeană a reformelor educaționale din Republica Moldova poate fi identificată în aderarea la Procesul Bologna în anul 2005, eveniment care a introdus principii structurale privind ciclurile universitare, compatibilizarea calificărilor, mobilitatea academică și recunoașterea studiilor. Ulterior, aceste transformări au fost extinse prin reforme curriculare, ajustări normative și asumarea progresivă a obiectivelor europene privind digitalizarea, incluziunea, internaționalizarea și calitatea educației [9, 10].

Problema fundamentală a cercetării derivă din necesitatea de a clarifica în ce măsură internalizarea obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova reprezintă un proces autentic de transformare instituțională și nu doar o conformare normativă accelerată. Cu alte cuvinte, cercetarea urmărește să determine dacă naționalizarea obiectivelor europene produce o schimbare structurală profundă a guvernantei educaționale sau rămâne predominant la nivel declarativ și procedural [4, 11].

Ipooteza de lucru a studiului pornește de la premisa că Republica Moldova a realizat o convergență normativă și strategică avansată față de obiectivele Spațiului European al Educației, însă transformarea substanțială a sistemului educațional este limitată de decalajul dintre nivelul de adaptare legislativă și nivelul de dezvoltare a capacității administrative interne. Acest decalaj generează ceea ce literatura de specialitate numește „asimetria implementării”, caracterizată prin existența unei arhitecturi nor-

mative compatibile cu standardele europene, dar insuficient susținută de mecanisme instituționale robuste [3, 5, 12].

Metodologia aplicată. Prezenta cercetare utilizează o abordare calitativă interdisciplinară, fundamentată pe analiza instituțională, analiza comparativă a politicilor publice și perspectiva neo-instituționalistă asupra europeanizării. Alegerea acestui design metodologic derivă din caracterul complex și multistratificat al procesului de internalizare a obiectivelor Spațiului European al Educației, care implică simultan dimensiuni normative, administrative, politice și geopolitice [3, 13].

În plan analitic, studiul operationalizează europeanizarea ca proces de difuzare verticală a normelor, ideilor și modelelor instituționale europene către nivelul național, urmat de adaptare contextuală și reinterpretare locală. Din această perspectivă, analiza este structurată pe trei paliere: europeanizarea ca mecanism de coordonare supranațională; transferul de politici publice ca mecanism de transpunere; naționalizarea obiectivelor ca mecanism de internalizare strategică și instituțională [2, 4].

Metoda principală utilizată a fost analiza documentară comparativă, fiind examinate: documentele strategice ale Uniunii Europene privind Spațiul European al Educației; cadrul normativ educațional al Republicii Moldova; strategiile naționale de dezvoltare educațională; rapoartele organizațiilor internaționale privind performanța sistemului educațional moldovenesc; precum și literatura academică privind europeanizarea politicilor publice și transferul instituțional [1, 6, 10].

Complementar, a fost aplicat metoda analizei convergenței instituționale, prin care se compară gradul de compatibilizare normativă cu gradul de dezvoltare a capacității administrative efective. Această metodă permite identificarea discrepanțelor dintre convergența formală și transformarea sistemică, precum și evaluarea sustenabilității procesului de reformă educațională [5, 12].

Modelul conceptual al cercetării este construit pe relația dintre trei variabile: **inputul european** (obiective, standarde și mecanisme SEE), **procesul de internalizare** (adaptare normativă și instituțională) și **capacitatea administrativă internă** (resurse instituționale, competență managerială, implementare sistemică). Relația dintre aceste variabile determină gradul real de naționalizare a obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova [2, 13].

Rezultatele investigației:

1. Europeanizarea politicilor educaționale ca mecanism de convergență strategică

Conceptul de europeanizare a politicilor publice desemnează procesul prin care norme, valori, modele instituționale și practici de guvernare dezvoltate la nivelul Uniunii Europene sunt transferate, internalizate și adaptate la nivelul statelor participante. În domeniul educației, acest proces prezintă o particularitate majoră: Uniunea Europeană dispune de competențe limitate în materie educațională, ceea ce face ca europeanizarea să opereze predominant prin mecanisme soft de coordonare — recomandări, obiective comune, benchmarking, schimb de bune practici și instrumente de monitorizare — mai degrabă decât prin constrângere juridică directă [1, 3, 7].

Spațiul European al Educației reprezintă expresia instituțională cea mai avansată a acestei forme de guvernare. Obiectivele sale strategice configurează un cadru comun de acțiune orientat spre echitate, incluziune, calitate, mobilitate academică, digitalizare și sustenabilitate, fără a anula diversitatea sistemelor educaționale naționale. Din această perspectivă, SEE poate fi înțeles drept un spațiu normativ comun, în interiorul căruia convergența se produce prin coordonare strategică și socializare instituțională, nu prin uniformizare administrativă [1, 14].

Pentru statele aflate în proximitatea Uniunii Europene, precum Republica Moldova, europeanizarea educației capătă o semnificație suplimentară: aceasta devine instrument de ancorare geopolitică și vector de legitimare a modernizării statului. Educația nu mai este percepută exclusiv ca domeniu de furnizare a serviciilor publice, ci ca infrastructură strategică a integrării europene, capabilă să accelereze convergența instituțională generală [2, 8].

Analiza cadrului conceptual prezentat în materialul anexat evidențiază existența unei structuri tridimensionale a europeanizării educaționale: nivelul macro (Spațiul European al Educației ca arhitectură supranațională), nivelul mezo (statul ca spațiu de traducere instituțională) și nivelul micro-politic (instrumentele concrete de reformă, legislație și politici publice). Această abordare permite înțelegerea europeanizării nu ca proces linear, ci ca interacțiune continuă între presiunea convergenței externe și capacitatea internă de adaptare [2].

În cazul Republicii Moldova, europeanizarea sistemului educațional a urmat un model de convergență accelerată, alimentat de trei surse majore:

angajamentele internaționale asumate prin Procesul Bologna, participarea în programele europene de cooperare academică și, mai recent, integrarea obiectivelor educaționale în Programul Național de Aderare la Uniunea Europeană. Această suprapunere de presiuni și oportunități a transformat educația într-un domeniu privilegiat al reformei europenizante [9, 10, 15].

Totuși, europeanizarea nu este sinonimă cu transformarea automată a sistemului. Literatura de specialitate subliniază că eficiența convergenței depinde de „capacitatea de absorbție instituțională”, adică de măsura în care statul dispune de mecanisme administrative, expertiză, resurse și continuitate managerială pentru a converti standardele externe în practici interne stabile. În absența acestei capacități, convergența rămâne preponderent formală [5, 12, 13].

2. Transferul de politici publice: între preluare normativă și adaptare contextuală

Naționalizarea obiectivelor Spațiului European al Educației presupune, în mod necesar, un proces intermediar de transfer de politici publice. Acesta reprezintă mecanismul prin care idei, instrumente administrative, arhitecturi curriculare și modele de guvernare dezvoltate în alte contexte sunt selectate, reinterpretate și integrate în sistemul național. Transferul nu este niciodată pur mecanic; el este filtrat de structura administrativă, cultura instituțională și constrângerile socio-economice ale statului receptor [4, 16].

În Republica Moldova, transferul de politici educaționale europene a cunoscut o dinamică selectivă. Domeniile cu compatibilitate ridicată față de logica administrativă internă au fost adoptate relativ rapid: sistemul ciclurilor universitare, mecanismele de recunoaștere academică, cadrele naționale ale calificărilor, restructurarea formală a curriculumului și mecanismele procedurale de asigurare a calității. Aceste componente au implicat costuri moderate de transpunere și au fost compatibile cu arhitectura birocratică existentă [9, 10].

În contrast, componentele care presupun transformări structurale profunde au întâmpinat rezistență sau implementare lentă. Printre acestea se numără reforma finanțării educației orientată spre rezultate, diminuarea discrepanțelor teritoriale dintre rural și urban, creșterea atractivității profesiei didactice, modernizarea leadershipului educațional și instituirea unei culturi robuste de evaluare sistemică. Aceste dimensiuni implică costuri

administrative, politice și bugetare ridicate, ceea ce reduce viteza și consistența internalizării [6, 17, 18].

Prin urmare, transferul de politici în Republica Moldova poate fi descris drept **selectiv-asimetric**: ridicat în zona convergenței normative și moderate sau redus în zona transformărilor structurale. Această asimetrie explică de ce, deși vocabularul strategic național este profund europeanizat, rezultatele sistemice nu ating întotdeauna nivelul convergenței declarate [5, 12].

Un element important al transferului îl constituie socializarea instituțională produsă prin mobilitate academică și participarea în programele europene. Conectarea universităților și a actorilor educaționali moldoveni la rețele academice europene a facilitat internalizarea normelor profesionale, a standardelor de calitate și a culturii organizaționale orientate spre performanță și cooperare internațională. Astfel, transferul nu operează exclusiv prin legislație, ci și prin transformarea treptată a practicilor instituționale [15, 19].

3. Naționalizarea obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova

Naționalizarea reprezintă etapa în care obiectivele europene încetează să mai fie percepute drept norme externe și devin parte integrantă a logicii interne de formulare a politicilor publice. Ea presupune traducerea standardelor supranaționale în priorități strategice naționale, încadrarea lor în legislația internă și dezvoltarea unor instituții capabile să le operationalizeze [2, 4].

În Republica Moldova, această etapă este vizibilă prin integrarea explicită a conceptelor europene în discursul strategic și în documentele programatice naționale. Termeni precum incluziune, competențe-cheie, învățare pe tot parcursul vieții, internaționalizare, digitalizare educațională, calitate și mobilitate academică au devenit componente structurale ale limbajului de guvernare educațională [10, 15, 20].

Codul educației al Republicii Moldova a instituit o bază normativă compatibilă cu logica europeană a reformei educaționale, iar strategiile sectoriale ulterioare au aprofundat orientarea spre standardele europene privind calitatea, eficiența și incluziunea. Din această perspectivă, Republica Moldova prezintă un grad înalt de convergență legislativă cu obiectivele SEE [10, 20].

Mai mult, analiza materialului anexat relevă că naționalizarea este susținută de o puternică dimensiune geopolitică: educația funcționează ca

domeniu strategic de legitimare a orientării proeuropene a statului. În acest sens, reforma educațională depășește logica sectorială și devine parte a construcției statale orientate spre integrare europeană [2, 8].

Această dinamică generează însă o tensiune structurală: cu cât adoptarea normativă este mai rapidă, cu atât crește riscul ca implementarea practică să rămână în urmă. Dacă instituțiile de implementare nu evoluează în același ritm cu normele adoptate, apare un decalaj între conformare și guvernare efectivă. Acest fenomen constituie una dintre principalele provocări ale naționalizării obiectivelor SEE în Republica Moldova [5, 13].

4. Convergență normativă versus capacitate instituțională: dilema implementării

Una dintre concluziile centrale ale prezentei cercetări este existența unui decalaj persistent între nivelul de convergență normativă și nivelul de capacitate instituțională efectivă în procesul de naționalizare a obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova. Din perspectiva arhitecturii legislative și strategice, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în compatibilizarea cadrului educațional național cu standardele europene. Totuși, nivelul de transformare instituțională profundă, capabilă să genereze rezultate sistemice durabile, rămâne inegal și fragmentat [5, 10, 12].

Modelul analitic prezentat în suportul conceptual anexat ilustrează sugestiv această asimetrie prin opoziția dintre curba convergenței normative — aflată într-o ascensiune rapidă și relativ stabilă — și curba dezvoltării capacității instituționale, marcată de progres incremental, discontinuități și vulnerabilități structurale. Această imagine conceptuală evidențiază faptul că viteza adoptării normative depășește constant ritmul reformei administrative, ceea ce creează premisele unei modernizări incomplete [2].

Capacitatea instituțională în domeniul educației este determinată de mai mulți factori interdependenți: profesionalizarea managementului educațional, existența mecanismelor robuste de monitorizare și evaluare, stabilitatea cadrului administrativ, continuitatea politicilor publice, resursele financiare disponibile și densitatea capitalului uman calificat. Atunci când una sau mai multe dintre aceste componente rămân subdezvoltate, transpunerea obiectivelor europene riscă să rămână predominant formală [6, 17, 18].

În cazul Republicii Moldova, vulnerabilitățile instituționale se manifestă prin fluctuații frecvente ale priorităților administrative, capacitate limitată de implementare la nivel local, deficit de expertiză în managementul schimbării organizaționale, subfinanțare relativă a unor segmente-cheie ale sistemului și o fragmentare a mecanismelor de evaluare a impactului reformelor. Aceste constrângeri reduc eficiența internalizării obiectivelor SEE și limitează transformarea lor în practici sistemice stabile [6, 18, 21].

În același timp, convergența normativă produce efecte simbolice și politice importante. Adoptarea discursului european privind incluziunea, competențele-cheie, internaționalizarea, digitalizarea și calitatea educației consolidează legitimitatea internă și externă a reformei și amplifică coerența strategică a modernizării statului. Cu alte cuvinte, chiar și atunci când implementarea este incompletă, convergența normativă creează un cadru instituțional care structurează direcția schimbării pe termen lung [2, 8, 15].

Această observație conduce la concluzia că problema fundamentală nu rezidă în deficitul de voință politică de convergență, ci în necesitatea transformării convergenței juridico-strategice într-o convergență organizațională și operațională efectivă. Procesul de naționalizare a obiectivelor Spațiului European al Educației trebuie astfel înțeles ca un proces de construire graduală a capacității statale, nu doar ca exercițiu de armonizare normativă [3, 13].

5. Limitele naționalizării: divergențe administrative și asimetrii contextuale

Deși europeanizarea educației în Republica Moldova a produs un grad semnificativ de compatibilizare normativă, cercetarea relevă existența unor limite structurale care afectează profunzimea naționalizării obiectivelor SEE. Aceste limite derivă atât din caracteristicile interne ale sistemului administrativ, cât și din asimetria structurală dintre modelul european de referință și condițiile socio-instituționale locale [5, 12].

Prima limită majoră este reprezentată de ceea ce poate fi numit **formalism europeanizant**. Acest fenomen apare atunci când adoptarea vocabularului normativ european, a documentelor strategice și a cadrului legislativ compatibil cu standardele UE are loc într-un ritm mai rapid decât capacitatea reală a sistemului de a transforma normele în practici instituționale funcționale. În asemenea condiții, obiectivele strategice riscă

să devină programatice și simbolice, fără traducere completă în rezultate sistemice măsurabile [2, 5].

A doua limită constă în dependența ridicată a reformei de capacitatea administrativă centrală. Lipsa unor instituții intermediare suficient de robuste, mecanisme fragmentate de coordonare și monitorizare, precum și insuficiența resursei umane specializate reduc reziliența procesului de implementare. În acest context, sustenabilitatea reformelor depinde excesiv de inițiativa politică și managerială punctuală, ceea ce crește volatilitatea procesului reformativ [17, 18, 21].

A treia limită este generată de **asimetria centru–periferie**, specifică proceselor de europeanizare în state aflate în vecinătatea Uniunii Europene. Standardele și obiectivele SEE sunt formulate într-un cadru de cooperare între state care dispun, în general, de resurse instituționale și administrative consolidate. Pentru Republica Moldova, costul adaptării la aceste standarde este proporțional mai ridicat, iar efortul de convergență implică restructurări administrative și investiții instituționale mai profunde [3, 16].

O altă limită derivă din tensiunea dintre convergență și specificul național. Transferul eficient de politici presupune adaptare contextuală, nu replicare mecanică. Or, atunci când presiunea alinierii externe devine excesivă, există riscul producerii unui „mismatch instituțional”, în care modelul importat nu corespunde pe deplin structurii administrative, culturii organizaționale sau resurselor disponibile la nivel național [4, 13].

În pofida acestor constrângeri, cazul Republicii Moldova demonstrează că educația funcționează ca un spațiu privilegiat de negociere între modernizarea statului și integrarea europeană. Din această perspectivă, limitele naționalizării nu reprezintă doar obstacole, ci și indicatori ai etapelor prin care statul își reconstruiește gradual capacitatea de guvernanță în raport cu standardele europene [2, 8].

Concluzii

Analiza realizată confirmă ipoteza de cercetare potrivit căreia naționalizarea obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova constituie un proces complex de europeanizare strategică, transfer selectiv de politici publice și internalizare instituțională, depășind logica restrânsă a armonizării legislative. Reforma educațională se manifestă drept componentă structurală a modernizării statului și drept mecanism de legitimare a orientării europene a Republicii Moldova [2, 8, 10].

Studiul demonstrează că Republica Moldova a realizat un nivel avansat de convergență normativă și strategică cu obiectivele SEE. Internalizarea discursului european, compatibilizarea cadrului juridic și asumarea explicită a priorităților educaționale europene confirmă existența unei europeanizări profunde la nivel de vocabular normativ și arhitectură instituțională formală [1, 10, 20].

Cu toate acestea, convergența normativă nu este automat echivalentă cu transformarea sistemică. Principala provocare identificată este decalajul dintre viteza adoptării normative și ritmul dezvoltării capacității administrative interne. În lipsa consolidării instituțiilor de implementare, a mecanismelor de monitorizare și a investițiilor în capital uman și managerial, riscul formalismului europeanizant rămâne ridicat [5, 12, 18].

Prin urmare, miza strategică a Republicii Moldova nu mai constă exclusiv în conformarea la standardele europene, ci în trecerea de la **conformare la guvernanță** — adică în transformarea convergenței juridico-strategice în performanță instituțională, reziliență organizațională și rezultate educaționale măsurabile [2].

În perspectivă, eficiența naționalizării obiectivelor Spațiului European al Educației va depinde de capacitatea Republicii Moldova de a transforma educația într-un vector central al construcției statale moderne, al consolidării democratice și al integrării europene substanțiale. În acest sens, educația nu trebuie privită doar ca domeniu de politică publică, ci ca infrastructură strategică a viitorului european al Republicii Moldova [1, 2, 8].

Referințe bibliografice:

1. Comisia Europeană. *European Education Area: Quality education and training for all*. Bruxelles, 2020.
2. Material conceptual: *Naționalizarea obiectivelor Spațiului European al Educației în Republica Moldova: Europeanizare, transfer de politici și reconfigurarea guvernantei educaționale*.
3. Featherstone, K., Radaelli, C. *The Politics of Europeanization*. Oxford University Press, Oxford, 2003.
4. Dolowitz, D., Marsh, D. Learning from Abroad: The Role of Policy Transfer in Contemporary Policy-Making. *Governance*, 13(1), 2000.
5. Börzel, T., Risse, T. Conceptualizing the Domestic Impact of Europe. În: *The Politics of Europeanization*. Oxford University Press, 2003.

6. OECD. *Education Policy Outlook: Moldova*. Paris, OECD Publishing.
7. Council of the European Union. *Strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area*. Bruxelles.
8. Lavenex, S., Schimmelfennig, F. EU Democracy Promotion in the Neighbourhood: From Leverage to Governance? *Democratization*.
9. Bologna Process. *European Higher Education Area and the Republic of Moldova accession documents*.
10. Republica Moldova. *Codul educației al Republicii Moldova*. Chișinău.
11. Olsen, J. The Many Faces of Europeanization. *Journal of Common Market Studies*.
12. Goetz, K. European Integration and National Executives: A Cause in Search of an Effect?
13. March, J., Olsen, J. *Rediscovering Institutions*. Free Press.
14. Eurydice. *Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe*.
15. European External Action Service. *EU–Moldova Cooperation in Education and Erasmus+ Reports*.
16. Stone, D. Transfer and Translation of Policy. *Policy Studies*.
17. UNESCO. *Education Sector Analysis: Republic of Moldova*.
18. World Bank. *Education Reform and Governance in Moldova*.
19. Erasmus+ Programme Reports on Moldova Participation.
20. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. *Strategia „Educația 2030”*.
21. UNICEF Moldova. *Equity and Access in Education in the Republic of Moldova*.